

บทที่ 4

สรุปการติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อม

4.1 การติดตามตรวจสอบผลกระทบสิ่งแวดล้อมของโครงการ ตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม

จากการพิจารณาผลการปฏิบัติตามมาตรการฯ พบว่า โครงการบ้านเอื้ออาทร ระยะ 3/1 จังหวัดเพชรบูรณ์ มีการปฏิบัติตามมาตรการป้องกันและแก้ไขผลกระทบสิ่งแวดล้อม (ดังรายละเอียดในบทที่ 2) ในระยะดำเนินการโครงการเพียงบางส่วน โดยมาตรการฯ ที่ยังไม่ได้ปฏิบัติตามมีดังนี้

- 1) โครงการไม่ได้ประสานงานกับหน่วยงานท้องถิ่นให้มาดูแลคลองสาละช่วงที่ไหลผ่านพื้นที่โครงการให้อยู่ในสภาพที่สามารถระบายน้ำได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยทำการขุดลอกดินและกำจัดวัชพืชที่ปกคลุมออกอยู่เสมอในช่วงก่อนถึงฤดูฝน
- 2) โครงการไม่ได้จัดให้มีเจ้าหน้าที่ดูแลรักษาดินไม้และพื้นที่สีเขียวของโครงการให้มีสภาพดีอยู่เสมอ ทำให้บริเวณบ่อหนองน้ำยังไม่มีมีการดูแลรักษาปล่อยให้วัชพืชขึ้นรกเต็มขอบบ่อหนองน้ำ
- 3) โครงการยังไม่มีเจ้าหน้าที่ที่จัดทำบันทึกการใช้ไฟฟ้าของระบบบำบัดน้ำเสีย
- 4) โครงการยังไม่มีแผนการตรวจสอบและการบำรุงดูแลรักษาอุปกรณ์ เครื่องจักรเป็นประจำอยู่เสมอ โดยเฉพาะในส่วนของอุปกรณ์ที่อาจเกิดการชำรุดได้ง่าย เช่น เครื่องสูบน้ำ เครื่องเติมอากาศ และจัดหาชิ้นส่วนที่หายง่ายและบ่อยครั้งไว้เพื่อป้องกันมิให้เกิดการขัดข้องจนไม่สามารถทำงานได้ผู้ควบคุมระบบบำบัดยังไม่มีการจัดวางโปรแกรมบำรุงรักษาเครื่องจักร
- 5) โครงการไม่มีการควบคุมดูแลรักษาระบบบำบัดน้ำเสียของโครงการให้มีประสิทธิภาพในการบำบัดน้ำเสียตามที่ออกแบบ แต่คุณภาพน้ำทิ้งหลังผ่านการบำบัดแล้วมีค่าอยู่ในมาตรฐานคุณภาพน้ำทิ้ง
- 6) ไม่มีการตรวจสอบปริมาณตะกอนในส่วนตกตะกอนของระบบบำบัดน้ำเสียส่วนกลางเป็นประจำทุก 2 เดือน หากพบว่ามีปริมาณมากเกินไปจนกักเก็บ (ประมาณ 1 ใน 3 ของความสูงถัง) ต้องทำการสูบออกเพื่อไม่ให้ส่งผลต่อประสิทธิภาพการบำบัดของระบบบำบัดน้ำเสีย
- 7) โครงการไม่ได้จัดให้มีเจ้าหน้าที่ซึ่งมีความรู้เหมาะสมที่มีใบประกอบวิชาชีพการดูแลระบบบำบัดน้ำเสียโดยเฉพาะทำหน้าที่ควบคุมดูแลระบบบำบัดน้ำเสีย
- 8) โครงการยังไม่มีติดตั้งป้ายเตือน “อันตรายห้ามลงน้ำ” บริเวณบ่อหนองน้ำ
- 9) โครงการยังไม่มีการจัดอบรมและฝึกซ้อมอพยพหนีไฟภายในโครงการ อย่างน้อยปีละ 1 ครั้ง
- 10) ทางสำนักงานเลขาธิการจังหวัด (สจ.) ไม่ได้มีการเชิญผู้นำชุมชนรอบข้างเข้ามามีร่วมในการตรวจสอบคุณภาพน้ำในวันที่มีการเก็บตัวอย่างน้ำ

4.2 คุณภาพน้ำ

4.2.1 คุณภาพน้ำทิ้ง

จากการสำรวจและการเก็บตัวอย่างน้ำทิ้ง เพื่อตรวจวิเคราะห์คุณภาพน้ำทิ้ง ประจำเดือนมกราคม – มิถุนายน พ.ศ. 2563 เมื่อนำค่าไปเปรียบเทียบกับค่ามาตรฐานตามประกาศกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เรื่อง กำหนดมาตรฐานควบคุมการระบายน้ำทิ้งจากที่ดินจัดสรร ลงวันที่ 29 ธันวาคม 2548 (ประเภท ก.) สามารถสรุปได้ดังนี้

น้ำทิ้งหลังผ่านระบบบำบัดน้ำเสียส่วนกลาง พบว่า ปริมาณตะกอนแขวนลอย (Total Suspended Solids) มีค่าอยู่ในช่วงน้อยกว่า 2 – 2.0 ปริมาณความสกปรกในรูป BOD₅ มีค่าอยู่ในช่วงน้อยกว่า 2 – 3.0 มิลลิกรัม/ลิตร และปริมาณ TKN มีค่าอยู่ในช่วง น้อยกว่า 1 – 3.0 มิลลิกรัม/ลิตร มีค่า ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน (น้ำทิ้งจากที่ดินจัดสรร ประเภท ก. ค่า $SS \leq 40 \text{ mg/L}$, $BOD_5 \leq 30 \text{ mg/L}$ และ $TKN \leq 35 \text{ mg/L}$) แต่อย่างไรก็ตามเครื่องเดิมอากาศภายในระบบบำบัดน้ำเสียชำรุด และยังไม่ได้เปิดเดินระบบบำบัดน้ำเสียอย่างสม่ำเสมอ ทำให้ระบบบำบัดน้ำเสียไม่สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้บริหารดูแลโครงการต้องเร่งซ่อมแซมเครื่องเดิมอากาศภายในระบบบำบัดน้ำเสียที่ชำรุด และเปิดเดินระบบบำบัดน้ำเสียอย่างสม่ำเสมอ เพื่อเป็นการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำทิ้งให้มีค่าเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานอยู่ตลอดเวลา

บ่อบำบัดสุดท้ายก่อนระบายออกนอกโครงการ พบว่า ปริมาณตะกอนแขวนลอย (Total Suspended Solids) มีค่าอยู่ในช่วง น้อยกว่า 2 – 5.6 มิลลิกรัม/ลิตร ปริมาณความสกปรกในรูป BOD₅ มีค่าอยู่ในช่วง 4.0 – 22.0 มิลลิกรัม/ลิตร และปริมาณ TKN มีค่าอยู่ในช่วง 8.0 – 22.0 มิลลิกรัม/ลิตร มีค่า ผ่านเกณฑ์มาตรฐาน (น้ำทิ้งจากที่ดินจัดสรร ประเภท ก. ค่า $SS \leq 40 \text{ mg/L}$, $BOD_5 \leq 30 \text{ mg/L}$ และ $TKN \leq 35 \text{ mg/L}$) แต่อย่างไรก็ตามผู้บริหารดูแลโครงการต้องมีการตรวจสอบปริมาณตะกอนในระบบระบายน้ำภายในโครงการ หากพบว่ามีปริมาณมากให้ดำเนินการขุดลอกท่อระบายน้ำและบ่อบำบัดน้ำภายในโครงการ เพื่อเป็นการเฝ้าระวังคุณภาพน้ำที่จะระบายออกนอกพื้นที่โครงการให้มีค่าเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานอยู่ตลอดเวลา

4.2.2 คุณภาพน้ำผิวดิน

จากการสำรวจและการเก็บตัวอย่างน้ำผิวดิน ประจำเดือนมกราคม – มิถุนายน พ.ศ. 2563 พบว่า คุณภาพน้ำในคลองสาละก่อนผ่านจุดระบายน้ำทิ้งของโครงการ และน้ำในคลองสาละหลังผ่านจุดระบายน้ำทิ้งของโครงการ มีค่าเป็นไปตามเกณฑ์มาตรฐานตามประกาศคณะกรรมการสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 (พ.ศ. 2537) ออกตามความในพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. 2535 เรื่อง เรื่อง กำหนดมาตรฐานคุณภาพน้ำในแหล่งน้ำผิวดิน จัดเป็นประเภทที่ 5 ได้แก่ แหล่งน้ำที่ได้รับน้ำทิ้งจากกิจกรรมบางประเภท และสามารถเป็นประโยชน์เพื่อการคมนาคม

4.3 ข้อเสนอแนะ

บริษัทที่ปรึกษาฯ ขอเสนอแนะมาตรการลดผลกระทบสิ่งแวดล้อมเพิ่มเติมเพื่อให้โครงการได้ปฏิบัติตามนี้

2) ขอให้ผู้ดำเนินการตามมาตรการเพื่อให้คุณภาพน้ำทิ้งที่ออกจากระบบบำบัดน้ำเสีย และบ่อพักสุดท้ายก่อนระบายลงสู่แหล่งน้ำสาธารณะ มีค่าผ่านเกณฑ์มาตรฐานอย่างต่อเนื่อง ดังนี้

1.1) ตรวจสอบอุปกรณ์ต่าง ๆ ในระบบบำบัดน้ำเสีย หากพบว่าชำรุดให้ดำเนินการซ่อมแซมให้สามารถทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.2) เปิดระบบบำบัดน้ำเสียอย่างต่อเนื่อง ทุกวัน โดยเปิดวันละ 10-12 ชั่วโมง อาจจะตั้ง Timer ให้สลับกันทำงานโดยเปิด 3 ชั่วโมง ปิด 3 ชั่วโมง ตลอดทั้งวัน เพื่อให้จุลินทรีย์ได้รับออกซิเจนที่เพียงพอในการบำบัดน้ำเสีย และทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

1.3) ตรวจสอบไขมันในบ่อดักไขมันของระบบบำบัดน้ำเสีย อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง เพื่อป้องกันการอุดตันของกากตะกอนไขมัน เมื่อมีปริมาณมากควรตักใส่ถุงดำ และนำไปกำจัดให้ถูกวิธีและถูกสุขลักษณะ

1.4) ตรวจสอบบ่อเกรอะ หากพบว่า มีเศษขยะ กุ้งพลาสติก ควรดำเนินการคัดออก รวมทั้งตรวจสอบบ่อดักตะกอนตะกอนในบ่อเกรอะและถังตกตะกอน หากพบว่ามีตะกอนสูงกว่า 1 ใน 3 ส่วนของความสูงถังตกตะกอนต้องสูบลอกเพื่อไม่ให้เกิดการสะสมอยู่ในถังตกตะกอน ทำให้กำจัดยาก

1.5) ทำการเติม EM ลงในบ่อเกรอะของระบบบำบัดน้ำเสีย เพื่อช่วยลดสิ่งสกปรกและลดปัญหาเรื่องกลิ่น

2) ดำเนินการขุดลอกตะกอนและทำความสะอาดที่ระบายน้ำ บ่อหน่วงน้ำ และบ่อพักสุดท้ายเพื่อป้องกันการสะสมของตะกอน ประจำปีละ 1 ครั้ง รวมทั้ง โครงการควรมีการประสานงานกับหน่วยงานท้องถิ่นให้มาดูแลคลองศาลาช่วงที่ไหลผ่านพื้นที่โครงการให้อยู่ในสภาพที่สามารถระบายน้ำได้อย่างเต็มประสิทธิภาพ โดยทำการขุดลอกดินและวัชพืชที่ปกคลุมออกอยู่เสมอในช่วงก่อนถึงฤดูฝน

3) ทางโครงการควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่คอยดูแลรักษาบริเวณบ่อหน่วงน้ำ โดยไม่ปล่อยให้วัชพืชขึ้นรกเต็มขอบบ่อหน่วงน้ำ

4) โครงการควรจัดให้มีเจ้าหน้าที่ที่จัดทำบันทึกการใช้ไฟฟ้าของระบบบำบัดน้ำเสีย

5) โครงการควรมีการควบคุมการทำงานและประสิทธิภาพของระบบบำบัดน้ำเสีย และจะต้องมีแผนการตรวจสอบและการบำรุงดูแลรักษาอุปกรณ์ เครื่องจักรเป็นประจำอยู่เสมอ

6) โครงการต้องจัดให้มีเจ้าหน้าที่ซึ่งมีความรู้เหมาะสมที่มีใบประกอบวิชาชีพการดูแลระบบบำบัดน้ำเสียโดยเฉพาะ ทำหน้าที่ควบคุมดูแลระบบบำบัดน้ำเสียให้มีประสิทธิภาพเป็นไปตามที่ออกแบบไว้

7) โครงการควรมีการติดตั้งป้ายเตือน “อันตรายห้ามลงน้ำ” บริเวณบ่อหน่วงน้ำ

8) ควรประชาสัมพันธ์ให้ผู้พักอาศัยในโครงการมีการคัดแยกขยะตามประเภทก่อนทิ้ง และรณรงค์ให้มีการใช้น้ำอย่างประหยัด

9) จากการตรวจสอบในเดือนมกราคม – มิถุนายน พ.ศ. 2563 พบว่า ปัจจุบันยังไม่มีการจัดอบรมและฝึกซ้อมดับเพลิงเป็นประจำทุกปี ดังนั้น ทางโครงการควรเร่งประสานงานกับหน่วยงานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยขององค์การบริหารส่วนตำบลสะเดียง ให้มาดำเนินการจัดอบรมและฝึกซ้อมการป้องกันอัคคีภัยของโครงการ

10) ทางสำนักงานเคหะจังหวัด (สคจ.) ควรมีการเชิญผู้นำชุมชนรอบข้างเข้ามามีร่วมในการตรวจสอบคุณภาพน้ำในวันที่มีการเก็บตัวอย่างน้ำ